

www.globes.co.il

עיתון העסקים של ישראל

מחקר התמ"ת: בניגוד לישראל, ברוב מדינות העולם לא חלה חובת סימון מחירים על מוצרים בחנויות

מאת: אפרת אהרוני
16:13, 17/07/2008

במשרד התמ"ת טוענים כי "השר ישי הבהיר באופן מוחלט שלא יהיה שינוי מדיניות", למרות תוצאות המחקר

מחקר השוואתי חדש שמפרסם משרד התמ"ת מגלה כי בניגוד לקיים בישראל, במעט מאוד מקומות בעולם חלה חובת סימון מחירים גורפת על הפריטים הנמכרים בחנויות. עם זאת, מבטיחים במשרד כי לא צפוי שינוי או ביטול של השיטה הנהוגה היום בארץ לסימון המחירים.

את הסקירה הזמין המשרד מפרופ' דניאל לוי מהמחלקה לכלכלה באוניברסיטת בר-אילן, על רקע הדיון המתמשך בסוגיית סימון המחירים, נושא ששב ועולה על הפרק אחת לכמה זמן. בעבר ביקש המינהל לערוך ניסוי, שבמהלכו ייבדק מעבר אפשרי לשיטות הצגת מחירים אחרות, אך בעקבות לחץ ציבורי וצרכני רב נדחה לבסוף הרעיון ותחת זאת הוזמן המחקר.

על פני כ-250 עמודים מציגה הסקירה את שלבי ההתפתחות בחובת סימון מחירים במדינות המערב, ואת השינויים שחלו על רקע פיתוחים טכנולוגיים שונים לסימון ומעקב אחר המחיר. מהסקירה עולה כי חוק סימון מחירים גורף, המחייב כל סוגי הקמעונאים לשים תווית מחיר על כל פריט, לא קיים כיום במדינות האיחוד האירופי ולא במרבית מדינות ארצות-הברית. רק במקום אחד בארצות-הברית, במדינת מישיגן, החוק מיושם ברמת המדינה כולה בצורה גורפת.

באותן מדינות שבהן קיים חוק סימון מחירים על כל פריט ופריט, מתברר עוד כי הוא מלווה לרוב ברשימת פטורים ארוכה הן של סוגי המוצרים (מוצרים בתפזורת, מוצרי מזון שונים, מוצרים בעלי חיי מדף קצרים וכן הלאה) והן בנוגע לסוגי החנויות והקמעונאים (על פי גודל החנות, היקף מכירות או שייכות לרשת). עם זאת, החוק דורש שמחירי המוצרים יהיו מוצגים בצורה ברורה, חד-משמעית ולא מבלבלת, ובאופן יעיל ופשוט, וכי תהיה הצגת מחיר עבור כל מוצר (אך לא בהכרח על כל פריט).

מגמה נוספת הקיימת במקומות שונים בעולם היא פטירת הקמעונאים מדרישות סימון מחירים באופן פרטני, כל עוד הם עומדים ברמות דיוק מחירים נדרשות (בדרך-כלל, דיוק מחירים של 97%-98%). העסקים חייבים לעמוד בביקורת מחמירה של רמת הדיוק במחיר, והם צפויים לקנסות ולחזרה לחובת סימון המחיר על כל פריט ופריט אם מתברר ששיעור הטעויות בהם נמצא גבוה מהמותר.

מהמחקר עולה כי חידושים טכנולוגיים שונים בתחום, לצד ההכרה שסימון המחירים עולים לקמעונאים הרבה כסף ושחלק מהעלויות מגולגלות לצרכנים, הביאו לשינוי החוקים במדינות רבות במערב ותרמו לכך שחוק סימון מחירים הדורש הדבקות תווית מחיר על כל פריט ופריט נתפס כמיושן ומיותר במדינות רבות. עם זאת, ברור שלשם כך נדרשת עמידה בביקורת מחמירה במיוחד של דיוק ברמת המחיר - לצד ענישה מחמירה בהתאם.

האם בפרסום המסמך מכין משרד התמ"ת את הקרקע לשינויים מפליגים בשיטת סימון המוצרים בארץ? ראש מינהל המחקר והכלכלה במשרד, בני פפרמן, מכחיש בתוקף: "שר התמ"ת, אלי ישי, הבהיר באופן מוחלט שלא יהיה שינוי מדיניות", הוא אומר.

"הנושא נמצא במחלוקת ציבורית וחשוב ללמוד מהתנסות של אחרים. לא חייבים להמציא את הגלגל. עם זאת, צריך לזכור שהנושא גם תלוי תרבות. יש מדינות שבהן אנשים יותר ממושמעים ולא צריך לחוקק ולאכוף כל דבר. פה בישראל, הקו החקיקתי הוא עדיין המוביל."